

ДІЛО

Видав: Видавничча Спілка „Діло“.

Небажаний набуток.

З наших фінансових кругів нам пишуть: Від коли наш національний рух показує більшу силу, а якою починають ся вже і непо-кликані господарі нашого краю числитися, роблячи йому ту і там деякі уступки, від тоді зачинають призначатися до нас що раз численніше однини, котрі стояли в далека від нашого народного життя і праці, а назив' і такі, що відносилися до нас вороже, стоячи на противнароднім ґрунті.

Відносять ся передовсім до одиниць в урядничих кругів. Наш вірт викликає як хонечність, хоч як немилу для мірозданих кругів, обсадити деякі винажніші урядничі місця людьми української національності.

Слодівати ся і бажати би треба, щоби їх обиди свідомі сини народу, бо такі найкрасші з'уміють йому послужити. Вимагає того також справедливість, щоби ті, котрі уміли потерпіти за свій нарід, як того було треба, мали також за се якусь, хоч часто дуже сізмену нагороду.

Тимчасом часто тодіявлюють ся як з підземлі зовсім незвісні нашему загалові однини, знаходять вони, розуміється, поперєте в мірозданих кругах, як „Przyzwoici Rusini“, бо свою народну принадлежність дали вони часто що йно пізнати, стварючись в того титулі о висунені на гієрархічні драбини. Та дивним дивом їх піділюють нераз і наші міроздани круги, бо то або своїх і товариш, або таки чужий, але „наш чоловік“, бо на Велик день єтось там бачив його в церкві, або колись там комусь на ухо шепнув, що він „також Русин“ і що нам від Поляків діється кривда, а може і коли на яку бурсу, де мав брата, заніс в даруку яку шістку, а по правді тому, що ячи остороні від всякого народного житя, не мав нагоди нікому наразити ся, бо у нас часто той, що бере участь в народному житю, як має свою гадку, стрічле неокочих до себе, а також у нас ще сидить кусень хлопа, котому пан Імпонує, а паном той, хто на него в гори глядить, або остороні від него держить ся.

Тепер, коли наша справа віде в гору, а віримо в се кріпко, що так буде, чим раз більше таких панів буде до нас призначатися і так несподівано тепліші місця висідають всякі амфібії, а котрих нікому хісна нема, а виборгій тиждінами з'усилами добуток народний не дає народові нікого хісна, бо позицію висів труп, не живий чоловік. Та часто на тім і не конець.

Такий недієво впевнений „Українець“, а бувши визованок московських бурс, таких ідвокатських канцелярій, товариш і приятель різних „мастітік“ як пчілка збирала новини нашого житя, наші національні і пляни та несе їх до своїх другів і ми потому дивуємо ся, відки в якісі нам ворожій часопис явиються ся такі звестки в нашого житя, яких ми не хотіли пускати в ширший світ.

Ми сушіжно собі голову, що се подав, підозрюємо часто не вининих людей, а не прийде нам назірти на думку, чому наша несвінна пчілка так від столика до столика літала, розпитувала та на все наставила ула. Не догадуємо ся, що вона одно понасліду туши, дне треба, а симпатії до своїх давніх другів, щоби ім окупити ся за своє позаднє українство, «бо щоб» перед собінми аристотелями показати своє прізвісмане та піділли в українських кругах, а при тім прислугжити ся ім поганім інформаціями.

А чехії такі пчілці коли щось не поведуть ся, нехай не вироблять їй авансу або пемесена на ліпшу посаду, вона світ цілій заповіти своїми жалюми. Чужим показадуть ся, що терпить під „гайдамаками“ за свою поміркованість та приязнь до другої народності, своїх затройти зневірою до своїх провідників, припинуючи їм ісследарість, брак всякої відваги і рішучості учиняти ся за своїми, неширисть, неучинисть, невогність і все, що хочете. Найкрасшіх наших передових людей зробить вона народними шкідниками, бо вони не зуміли, або не скотіли такій креатурі допомоги в ІІ самолюбізмів націях.

Виходить що-дні рано
крім понеділків.

РЕДАЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, II. пов.
Кошта пошт. шахи 26.726.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Число телефону 261.

Рукописів
редакції не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

від Акстре Угорщини:	
місцево	270 К.
чвертьрічно	8—
піврічно	16—
шільрічно	32—
у Львові (без доставки):	
місцево	240 К.
чвертьрічно	7—
піврічно	14—
шільрічно	28—

За заміну адреси
платити ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрінка петрова, двошлагова 40, в індієці 60, в овалістиці 80 с. в редакційній часті і К. Повідомлення про відмінні з гарнітурою 150.
Некрологів спінка і К. Сталого оголошення заскруено у скобу.
Одни примірники, котрі
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панійло.

Також тепер, коли тяжкі часи прийшли на народних відступників, не один в них поневолі буде ставати ся пристрати до нашого гуртка, як то вже і в часі еміграції наші запомогові комітети бачили, та ми не тішмося заблудшими синами, а добре розбираємо, кого до себе приняти маємо.

Такі набутки часто не приносять чести та дають нагоду нашим національним противникам доказувати, що лиши „панерова стіна“ ділить нас від таїтих.

Прозіраєши широко, вилічили Його „освободителі“—Бог в ним, простім! Йому та дай-мо нагоду народною працею відробити те, що проти народу нагрішив, та не даваймо захисту і пристановища карієристам, котрим не народна служба, а нахива метою.

Ізза практик в Талергофі.

Відень 27. червня 1917.

Відповідь міністра краєвої оборони Георгія на інтерв'язю пос. Лангенгана бере в обіну загал армії, а в дальших виводах вгадує міністер про піднесені жалі на доконувані звірства і переслідування в Талергофі.

В тій усупі відповіді покликують ся генерал Георгі на пос. Штерна як свідка, який певно заперечить цитовані посомі Сільвіїм жорстокості. Вінкін згадає бувший міністер краєвої оборони і про заміти, які піднесені в палаті в справі реквизиції; прочи виводів міністра краєвої оборони Сінгалевич не оспорював. Числив на се, що внесені переде, бо крім Чехів, Словінців, Українців і соціалістів і Поляків по винні бі голосували, бо — як стало відомим — делегували від себе посла Штерна, щоби він спростував дотичний усуп відповіді. Тимчасом Поляки довідалися, що з українського боку буде скоро таке внесене поставане, покинули саму вісідання, так що осталося сяди кілька людовіців. Полякам слід тому завдичувати, що згадане внесене перепало.

Нині з нагоди справи продовження мандатів виступили в палаті посли Висильків (в ім. союза буковинських укр. послів) і д-р Смаль-Стоцький. Оба говорили перед до волі численною публікою. П. Смаль-Стоцький виголосив, дуже річеву промову, в котрій в обуренiem протестував проти підозріння укр. народу в зраді. Українські жовніри дуже добрий матріял.

Бесідник виступив проти за- скорувности і неутіха астр. дипломатів. В хвили, коли Україна воскресла до нового життя, Українці жадають, щоби їх уважати за рівноправну націю.

Українці в російській війску.

Львів 29. червня 1917.

З над кордону нам пишуть:

Полки російської дивізії на брідській фронті важадали (15 с. м.) між нишими по- слутами, щоби передовсім: начальний комісар був Українець і щоби була заведена українська команда. Се жадане ставлять всі, підофіцири і саддаги, вони хотять, щоби все було українське, і мають (видавут?) українську газету.

По всім фронті візбувають ся українські збори.

Декотрі віденські часописи принесли на дніх донесені із Стокгольму про засторені сюору між Центральною Українською Радою в

Ківі і тимчасовим російським правителством. Між ин. говорить ся там вже й про український „ультимат“ до російського правительства і про недялеке проголошення самостійної української держави. Знаючи „способи“, як такі „відомості“ в Стокгольмі фабрикують ся кореспондентами декотрих газет, редакція „Діла“ вважає відповідною річю зберігати резерву су- проти них і — аж до потвердження з певних же рел — не клати на вагу золота сих стокгольмських фібріків.

Поляки і державна самостійність України.

Львів, 29. червня 1917.

Вісти, які приходять з російської України, починають переконувати одну частину польської преси про силу і вагу українського руху. Мімо на думі краківські днівники, які з польського національного станоціща старають ся освітити політичні квінти на Україні. Львівські днівники переважно присвячують свою увагу виловленням з повені найріжніші сплетень звязав старенькою Шульгину або ниші Савенків і дуже раді, що можуть зложити ні переді своїх видавництвами членами на письмо про „ашу, кіо-уч пієт“: такі записи до того так любить польська публіка, якса на всяки „kleski Ukrainsc“. Щоби не відбирати тій польській пресі ці дешеві і впротім заслуженої радості, ми на її грубі написи і поміщені під ними мірковані Шульгина з правила не відповідамо. Нескай живуть собі в безжурній веселості деякі польські редактори і переважаюча частина польської суспільності. Vilgus vash esir... А нам ся розваблена Іноранція певно не пошкодить.

З голосів краківської преси про українську справу замітна особливість статі „Nowa Reforma“, поміщена в числі того днівника з 29. червня. Признаючи жалувану і стихійну силу українства, пробудженого після російської революції, автор статі стверджує, що се потяг найменше сподівана серед сучасніїх світової війни. Причин темперіального політичного руху на Україні, який виставив своїм, кільком вже не автономію а державну незалежність, шукає „Nowa Reforma“ не тільки в суспільних і економічних противінствах між Росією і Україною, але й в чинниках безумінно психічного і культурного характеру. Після зазначення, що розілії України від Росії і державна самостійність України се були би події такого світової історичного значення, що для него не має міри — там пишеть ся вікінги:

„Для нас Поляків в теперішній укладі відносні такі українські рух предстає плюси і мінуси. Перші полягають на тім, що спричинені українським сепаратизмом розбиті Росії забезпечило бы нас раз на все перед небовізами, які грозили би нам від царської, чи польської імперії. А мінус — і то дуже значний — полягали би в тім, що наша спів з Українською місією би застроїти ся і поширити ся на цілу ділянку нашої етнічної а не сумежності Росія, як наша суперниця на сході, усунулась би на дальніший план. На першій виступивши би Україна. Осередок, що по тим боях керував тим спором, перенес ся би з Петрограду, чи Москви до Києва, а тут був би від цілого ряду причин психічні і традиційні значно сильніші, як чисто боржратичні чи московські. Вінкін для наших національних відомостей, що опираються на Україну, головно на велику польську власність, українська рес публіка була би благою більше небезпечною, ніж яке небудь російське правительство. Бі тут анон поруч всіх моментів чисто суспільної і економічної натури діяли би в особливим складом психічні моменти, які сидіють з оживленою на ново традицій боротьбі і непаністи про-ти — польських панів.“

Авдієнції у цісаря.

ВІДЕНЬ. (Теб.) Цісар приняв нині на окремих авдієнціях президію панів панів, зложену з кн. Фрітzenберга і гр. Сильваторура та президію видати послів, а саме і президента Гроса і віцепрезидентів Германа, Юкля, Погачника, Романчука, Сім'оновича і Тушара.

Палата панів.

Віденсь, 29. червня 1917.

В продовженню нарад над бюджетовою пропозицією зазначив кн. Фердинанд Льобкович, що в нашій армії зайдли на жаль ріжні сумні події. В деяких корпусах, саме в доповненнях формальних мали місце події, які мусить викликати відразу і наполягати кожного доброго патріота. Довершували їх нетільки необразовані чинники, введені в блуд несовісними агітаторами, але навіть офіцери так сильно забувалися, що подолали найбосовийший військові обовязки.

Кождий патріот мусить глубоко жаліти над сим, бо і люди заходили не тільки хвилю положення на фронти, але ще більшу шкоду відібрали добром імені своїх полків, які перед тем і потім нераз визначалися хоробрістю. Поневажили також своїм землянкам. Коли однака в оглядах на сі події старано ся кинути підозріні на цілі народи, то було би се непатріотичне поступування. Не дастися ся заберечити, що в деяких днівничках працюють люди, яким може не відповісти неприємно, що саме люди даної народності забулили. Бесідник вказує на розіяні 28. полку піхоти і пригадує сфальшоване найвищє письмо з приказом, до якого були вставлені слова, яких в приказі зовсім не було.

Потім обговорював бесідник політичні справи і сказав, що його партія, се в автономії, ділі стоять на становищах автономії королівства і країв, очевидно з урядженем сильної центральної організації до спільніх справ.

Далі зібрали голос архієпископа Тедоровича. Бесідник хоче в національного обовязку відповісти на вчорашні гівоти кн. Аверсберга. Передовсім може покликати ся на свідчення ген. Діллера, що не можна говорити про державну зраду в відношенню до польського народу. Є відоме, що сей звід звертається проти українського народу. Бесідник не хоче виступати в ролі прокуратора, він в ролі суді, стверджує сей факт і лише посли Українського народу, щоби занести становище що до цього звіді. Бесідник під час цієї російської ініції був присутній у Львові і з рукою на серці може судити про цілого світу зазивти, що польська суспільність (української бесідник не виключає) поводила ся лояльно. Були відмінки, які однака крутилися в чинниках, що стояли зовні. Про становище епіскопія бесідник сам не може говорити, пригадує тільки величі сходини у прес. Рутовського, на яких один з бесідників старався переконати Поляків, що було б нерозумно річю не числити ся з фактом в хвилі, коли Австро-Угорщина є така слаба, а Росія така сильна і не почуває про будущість. Тоді сам бесідник сказав, що саме тому, що Австро-Угорщина є така слаба, місмо тим більший моральний обовязок держати ся Австро-Угорщиною.

Шо до адміністрації в Галичині, то як відомо треба згадати про намісника Діллера, який володів польською мовою, а намісник, що не говорив по польськи, мусив себе й інших заспокоювати. Коли кн. Аверсберг сказав, що

що не має ясного погляду на становище Поляків в парламенті, то бесідник вказує на се, що причинює цього є настірі, який від місяців запанував між Поляками. Настір Поляків був все прихильний Австро-Угорщині, але тому, що не відбулося то, що людської луїші і затвердено нові методи, наступив переворот настрою, однака не проти монархії, тільки проти правителів.

Коли кн. Аверсберг дивується, що Поляки же тепер, коли війна ще не рішена, починають ся від монархії заявляти що до польського Королівства, то не можна в цього робити Полякам звіді. Поляки витягнули тільки консеквенції з декларації в 5. підзаконісті. Всі надії що до злучення Королівства з Галичиною скінчилися інічим: між Королівством і Галичиною утворено військову границю. Не можна закидати Полякам державну зраду, що бажають для Польщі здінення, тим більше, що монархія взяла ініціативу в цій справі у своїх руках. Монархія перша утворила легіони. Для Австро-Угорщини не може бути байдужим, як уложить ся будуче відношене до польського Королівства.

Коли кн. Аверсберг сказав, що Поляки мусять раз рішити ся за Сходом або Західом, то відповіді на се є мінущість Польщі: цілою душою належать Поляки до культури західної а не до культури на схід.

Бесідник мусить ствердити, що коли в Польському Королівстві справа піде далі сюди дорогою, то не буде можна винувати національних чинників, коли супроти деяких напрямів, які тепер дістають ся в Росії, стають безвільні. Тому треба вже тепер звернутися до осередніх держав з метою, щоби заставили себе подумати, що треба зробити.

Перед російською КОНСТИТУАЦІОЮ.

ПЕТРОГРАД. (П. А.) Тимчасове правительство оголосило розпорядження, яким визнається вибори до конституантів на 30. вересня с. р., а скликання їх на 13. жовтня с. р.

Російська преса про мирову пропозицію Австро-Угорщини.

СТОКГОЛЬМ (Тел. представника К. Бюра). Тутешні днівники подають зміст голосів російської преси в справі останньої мирової пропозиції Австро-Угорщини. «Біржевая Відомості» вакидає її недостачу широти. «Рабочая Газета» називає її двозначною, однака думає, що Росія й союзники не повинні перейти над нею до порядку. Такий погляд висловує також «Нова Жизнь».

Перські парляментаристи в Стокгольмі.

СТОКГОЛЬМ (Тел. представника К. Бюра). Прибули сюди два члени перського парламенту, щоби досмагати ся інтервенції в справі озіки Англії і Росії над Персією. Їх думкою одиноким вдоволяючим способом розважання спрэви буде би признане Персією такого становища в Азії, яке має Швейцарія в Європі.

ти до Бардичева на вагзах; що нічі, о четвертій годині, а ще як вітер зі сходу, що плебанії чути вагальні давінки, і вереск та пчихання маленьких півонів — інъєкція.

Ю-юю! Ю-юю!

Пчих ха! Пчих ха! Пчих-пчих! Пчих-пчих!.. А саму плебанію — і не пізвати. Трудно повірити, що це хубиновецька, а не бичівська чи там скаржинецька плебанія. Де було широке, вкрите веленю моравою подвір'я, там тепер город; на келишнім городі — тепер тісненське скуне подвір'я, і замість старого великого нинъального дому, чотирокутний високий двір в угятіні з боків веленю дахом, і на старий прагідівський город виходить тепер бідненські, пашвидкі збиті пекарніні двері. Перед парадним гамком, замість ріжнобареної мальви, тепер бує бараболя; ні від пасікі, ні від бджолярії церковці з образом Зосима І Саватія не лишило їх звамія... Де ділі ся й старенка дубиновецька церковця, з трьома мудрогнутими банями, що вінчалися густомежежними овалами хрестиками з «алектром» на середньому хрестообразі; тепер серед цвинтарю широко розівся ся нестрабний широкий будинок з двома шпілями на рівні не мудрім даху. Вищий шпиль — баня. Над банею златомальованій «восьмиконечний» хрест, і вид його здалека — строгий, меначе о

Подавайте стару адресу!

Майже щоденно містять відомі прев'їбу у «Ділі», а праця нова хта з Ви? Передплатники змінили місце побуту, та змінили нікакі попередні адреси. Передовсім Передплатники з польських пошт (Фельдпошт-18) майже ніколи не дають при зміні адреси попереднього відомства. А юні найменші вікі не можуть дати перевести зміни, доки не мають доказів попередніх адрес. У нас «карточка» є уложені після пошт, а на назві підплатників. Щоб уникнути наскіння просимо при зміні на НОВУ, подавати і польську відомі (стару адресу),

або
запустити власну і написати різноманітну нову адресу.

В переписці з нами вся прошу подавати число, які є видруковані на плацу.

Адміністрація «ДІЛА»

НОВИНКИ.

Львів, 29 червня 1917.

За духову поміч для виселенців. Нам пишуть: Читав я в «Ділі», що в різних повітах західної Галичини були наші священики і відівдували евакуованих. В нашім повіті (Dąbrowska) не було доси жодного, а живе тут коло 300 переселенців. Чи не можна й для них вистарати ся о священика? Люди забувають свою мову, віють вже досить добре говорити по польськи — а про діті — то й жаль згадувати. Чи не долобиться може урядити для них якого вакаційного курсу? О скільки знаю, занималася сюю справою пані Олена Кульчицька з Перемишля, належалоб може по розумігти з нею, щоби не було двох акцій в ті самій справі.

В справі винагород за воєнні чиннітби. Нам пишуть: До одержання зачету на рахунок винагородження за воєнні чиннітби не є конечним вимогом перепровадження в тій справі комісійного доходження повітової комісії для чиннітб воєнних і її ухвали. Для повітів евакуованих вистартить зголошене своєї претенсії з титулом винагородження за чиннітби воєнні на кріпінським формуларі, котрі можна набути в кождій старості і подані свідків, котрі були присутні при реквірованню, а котрі не мешкають в землях окупованих військом неприятельським. Зголошене та пересилаеться властивому старостству, в котрого округі предмет чиннітб находитися в чиї ревізії, або просто до намісництва департамент XVIII в Кракові, вул. Польська ч. 17. Окрім зголошення належить також до твої самої влади внести подане о уділене зачету на рахунок зголошених чиннітб. Ще ліпше є внести зголошення до властивого староства чи то намісництва враз з просьбою о уділене зачету а рівночасно звернути ся до Централі для го смодарської відбудови Галичини, секції V. в Кракові з просьбою о виплачене зачету, котра в порозумінню з намісництвом ті зачети виплачує. Вкінці звільнюючи зголошене належить подати доказане місце побуту свідків, котрі бу-

шляльний якісь. Знати, не працювали жо його пестливі кохаючі руки, не мережали його жережкою веселою, не згадували «імператора», що приїхав первоверховного Петра, каміні церкви, до рідання гіркого за келевість до Учителя найсолідшого. Викоюючи його, того ніжнього дубиновецького хреста, як і жіту церкви збудовано — по смете, разрешенні і утверждених, і холодно й сурово відіде вони серед зрубаних лісів, спущених ставі, знищених сідючків та тісніх подвір'я дубиновецьких. А в середині, — немає таї сутіні похожо — замискої, ні анвограду — іконостасу, ані старих темних образів; ходінні віні низькі, головно дістати, одже нові світи днівного, і серед його — все ясно, все відкрите, і немає нічого недомовленого. Ти-тар вже не ти-тар, а староста, — те сельський староста, а то церковний, — в жильоті і піньожаку, молодий, стрижений від — польку, досі служив «во хлопі»; свічки він продає вже не на лівому крилі, а коло порога, і не має вже куточка, де притулити ся до вогкого стіння, під час вечірньої служби Божої..

Ю. Стрижавський.

26

ПІД КРИЛАМИ ЦЕРКОВІ.

Наставило нове століття. В Дубинівцях більші дітей перенаклишилося ся. Нема вже того ставу широкого, в очеретах та кущініах, з лотоками та стареніким позичлив мілоном, привезеними коло лотоків човнами, на яких сплавляли свою гулянку, при місячній нічці, хідуньові гости.. Люди вийшли на отруба і став відкладати на городи. Там же Олег і Раї сплавляли гімни петрівчаний ніч, тепер росте буйна та добірна капуста. Не знаєте де є їх і тіністий дубовий гай край села, де колись жили хані Філіпповські. В іншому тім, в «дубині», був двір, сад, квітники; то там, то ось — підекали ся грядки молодого чатини, — ялинок, сосни, туї, а недалечко відростав вже ці лій молодий бір, і жвава комишна працьовито збирала мякі ще голочки, будуючи свої купи. Тепер там — ані деревинки, замість того, людські буряки, — плянтація левоцільського сафарного заводу, по тридцять, сорок карбонів за морг аренди. Близько Дубиновець верещить та пчика «матухинка», вузькоколійна залізна дорога «Ю. П. П.» і вже не треба іха-

дуть пересудити в справі чинність воєнних чес-
тів власті політичну і. інстанції.

— На «Одею Вакацій»*. В неділю дня 1. лип-
ня відбудеться відкриття «Одею Вакацій»*
при церквах і українських інституціях. Оголосимо
звертаємося до нашої жертволовної публікі-
ки, щоби хоч найширшім діялом причини
ло ся до здійснення такої гарної ідеї. Пані і пані-
очки зволять вголосити ся по пушці і від-
знаки в суботу о 3 ІІІ год. по под. в Старополі-
тії, вул. Бляхарська ч. 9. I п. Бюро віддавання
пушок до полуночі в Старополітії поподінне,
вул. Чарнецького ч. 26 у пані Паньківської. —
За комітет: о. д-р Т. Галущинський ч. СВВ, го-
лова: Ольга Козакевич, секретар.

— В школі наводженні ім. Б. Грінчика у Львові
на передмісті Городецькім ч. 95 закінчить сві
шкільний рік 1917—18. 3. липня 1917 перед по-
дунем. О год. 8. рано буде богослуження для
всіх дітей в церкві св. Юра. Відіти вернутися
діти зі своїми учителями до шкільного будинку,
де раздасться та кінцеві свідоцтва, а най-
пильнішим нагороду пильності в книжочках.
Опісля уставлятися всі діти в порядку клясами
зі своїми учителями на подвір'я, де будуть
разом зі своїм управлятелем школи відфотографовані.
Закінчиться це шкільне свято управлятель
школи працівним словом. Задля піднесення ваги
сего свята, просить ся П. Т. Родичів і інших
добродібів нашої школи, очисленні присутність.
— М. Сик.

— З Кружком правників, Львів, вул. Панєвська, 11а.
Звертається увагу студентів прав львівського
університету, щоби вони самі або іх рідні зго-
лошуваються по відборі індексів, яких число до-
ходить до 4 соток. Рівночасно просить ся всіх
Товарищів, які визначилися в Кружку скріпти чи
підручники, або залягають в довгами, щоби
старались все в найкоротші часи позвертати.

— З Намісництва, П. Лев Левинський Інженір
архітектор, зложив іспит державний на будів-
ничого.

— Под. д-р Евген Олесницький вийшов з Відня
на літній відпочинок і просить до свого пово-
роту не звертати ся до нього в ніяких спрахах.

ЗМІСТИ:

Наталіна Круцько, селянка з Нового села,
жемчи а високих честей, незабутна мати і взір-
цева вихователька дітей, між ними учителька Іва-
ни і богослов Адріан, померла по тяжкій не-
думі 27 с. м. 1917. В. ІІ п.!

Чи рішено розважно?

До питання про українську реальну гімназію у Львові.

І. Тепер перейдім до аргументів національного характеру, які промовлюють впроти реальної гімназії. П. голова «У. Г.» говорить про «небезпеку для нашого стану посідання». Дуже сильне слово, на жаль однаке не можна дочитати ся близьшого умотивовання сей небезпеки, як хіба про те, що філія акад. гімназії дієла ся досі криєда, що через переміну «стратили би ми другу клясичну гімназію у Львові» і згодом треба би нову творити, що «утворено би нову провізорію, та що по просту наша супільність не знала б нічого», а вкінці через се «замкнено би дорогу до утворення реальної школи».

Отсії непідперти ніякими доказами загальні твердження—то найбільші непорозуміння і несподіванка в цілій справі. Почнім в останнього. Чому укр. р. гімназія у Львові замкнула дорогу до утворення укр. р. школи, ніяк не розумію: як довго закон 1867 р. важкий, адбуток такий залежний виключно від політичної сили укр. соймової презенташі, а не від факту існування обох типів гімназій; в разі упадку згаданого закону відкрите укр. р. школи буде належне від волі укр. громадянства й укр. шкільної ради. Інші твердження «У. Г.» мають таку саму стійкість.

Що львівська філія досі не стала само-
стійною гімназією, се болюча річ, та сьому вині
політичні обставини і війна. Політичні об-
ставини спричинили, що соймова ухвала, яка
вивела правителство до усамостійнення львів-
ської філії й удержувало триох українських
приватних гімназій містить застереження, що пра-
вителство обов'язане одночасно усамостійнити агл. удержуванні «відповідну» скількість поль-
ських шкіл. А що «відповідне» число то 10 рази
стілько (автентичне!), то правителство не
було в силі виконати обітниці перед війною, а
в часі війни відкідає всю рішучу творене во-
вих шкіл і посад—з мотивів фінансових. А що
від трохи літ не повсталі й жадні нова поль-
ська державна школа, а упадок фреквенції в за-
веденнях із філіями робив можливим редукцію

сих останніх і зіблює їх із головними заведеними, починаючи Польськими заходами, щоби перемінною ряду філій на реальні гімназії: а) збільшити польський стан посідання у середній шкільністі; б) збільшити число шкіл третього тілу, популярного серед громадянства; в) обезпечити гімназійні філії від змінені згід. відмінами з материними заведеннями. Отже чи можна говорити, що елементальні переміни філії академічної гімназії на реальну гімназію вченішила наш стан посідання? Чайже ясно, що коли буде удала ся була переміна, то наше середнє шкільництво збогатиться було і квантитативно і класитативно, ми малиб фахично не одну гімназію а дві. Чому іх існування малоб замкнути дорогу окремій українській реальній школі—світлизна...? Замість стрійтіти за переміну готової школи на інший тип, ми повинні ужити всіх засобів, щоби придбати нові типи шкіл, яких єн не маємо! Отсії мало зрозумілій вислів треба мабуть так розуміти, що замість переміни пляму наукової відмінності в філії акад. гімназії українські члені Кр. Шк. Ради нехай дають окрему реальну школу (і тут пригадую статі ухвалу Ради з 1913 р., якої однією галицькій сойм не узгляднів). Мені здається, що се трохи за велика претенсія до українських членів Кр. Шк. Ради, щоб вони схвалили галицький сойм і перевели в нім ухвалу про укр. реальну школу від 1. вересня 1917 р.; що більше, якби навіть така соймова ухвала була, то в огляду на війну і рішучу відмову міністерства творити нові школи були б безсильні, не лиш укр. члені, але й після Кр. Шк. Ради. Натомість певна річ, що на разі одинока дорога до збогачення нашого середнього шкільництва новим типом, дорога без сойму і без конфлікту з державними фінансами—вела через утворення р. гімназії з теперішньої філії, очевидно як що більшість Кр. Шк. Ради згодилася на се...

Всі ці способи, поручувані Учительською Громадою*, не мають сьогодні жадної практичної вартисті, навіть той, що батьки 25 українських дітей в польській реальній школі у Львові жадали утраквістичних паралельок; наперед тому, що Українці ледви скотять поновити експеримент з бережанської і стрійської гімназії, а дальше, що—помніваючи всіх інші сподівані перепони—се тепер виключені з фінансових оглядів.

Для сінкі, чи се нормальна пропозиція, коли Українці не мають ані одної р. гімназії (які по думці Учительської Громади) не представляє жадної вартисті, наведу кілька дат:

Всіх середніх шкіл з правом прилюдності є в Австрої 523, з сього 377 гімназій (72 при.) і 146 реальних шкіл (28 при.); між 377 гімназіями знов з лиши 250 чисто клясичних (60 при.), а 127 реальних (34 при.); значить, реальних гімназій в середніх тімназій більше, ніж реальних шкіл серед всіх середніх шкіл. Та сама пропозиція виступає в поодиноких краях й у поодиноких народів; ось так: у Відні на 28 гімназій маємо 11 реальних гімназій (40 при.); у решті Долішної Австрої на 14 гімназій аж 8 реальних гімназій (57 при.); в Зальцбурзі і Карантії 33 при.; в Чехії німецьких 33 при., чеських 51 при.; у Мораві німецьких 21 при., чеських 37 при. і т. д. В Галичині на 123 гімназій є 88 клясичних, а 35 реальних гімназій (28 при.), однаке в сім краю панує ся яномалія, що половина реальних гімназій (16) то дівочі, що в західних краях є пропозиція вимірюю, все ж таки з 19 мужеских реальних гімназій на 123 всіх гімназій (15 при.), а від вересня с. р. має прибути ще 4 нові державні до існуючих діст 3 державних, 5 міських, 10 приватних мужеских. Все те заведено польські, перед війною була тільки одинока українська, дівоча реальна гімназія СС. Василіанок в Станиславові (українська мужеська гімназія в Буську) мала план реальної гімназії, та се мала права прилюдності і тепер вона упала зовсім; із загалом сієї тисячі повинен бути лише в містах, де є інша чисто-клясична гімназія.

З всіх тих дат виходить бесумній факт, що тип реальних гімназій у всіх краях й у всіх народах Австрої є популярний, бо обійтися перевісною $\frac{1}{2}$ всіх гімназій, подекуди цілу половиною. Також саме відношення бачимо і в Німеччині. Значить, як-біч українська середня школа в Галичині, при всій своїй скромності, буде зорганізована по нормальному австрійському образу, то ми на 6 державних середніх школ зможемо б мати: 3 клясичні гімназії, 2 реальні гімназії, 1 реальну школу; а з 14 українських середніх шкіл з правом прилюдності (без дівочого ліцея) повинно би бути 10 гімназій (7 клясичних, 3 реальні) і 5 реальних шкіл.

Так би було, як би ми дібрали про нормальність суспільного і культурного виховання нашої молодіжі і нашого громадянства. На жаль, ми боронимо ся від того і кажемо, що доки в ласкій обіймовій більшості не дістанемо української реальної школи, доти односторонній характер наших гімназій не сміє бути нарушений! Виступаючи проти тиші р. гімназії покликуюмо ся з одного боку на висність гуманістичного виховання над ре-

алістичним, а з другого волимо чисту р. школу без крихти гуманізму ніж р. гімназії за $\frac{1}{2}$, гуманістичного елементу! Нашім «гуманістам», які мають слова толерантні хіба для чистоти р. школи, пригадую факт, що р. гімназії постають не тільки в новому корсні, або через постепенну переміну чисто-клясичних, але й через постепенну переміну реальних шкіл у р. гімназію. В Чехії прим. є тепер як 5 р. школ державних (2 німецькі і 3 чеські) у тракті також метаморфози. Скаж чистий злочин, як думку «Уч. Громаді»! Вихідні школах було училися учні «Фахове підготовлене» до технічних студій, а тепер було не будуть уже жити і трудніші буде ім стати тесльогами від учительями грекі... Коли Чехи і Німці роблять одні божевілі, Польки допускають ся другого: теорія нові середні школи дорогою перемін р. філії своїх чисто-клясичних гімназій на самостійні реальні гімназії, лише Українці беруть вказаючи недорочного духа клясичної Геліади! Задля цього ми волимо мати на палері філію «л. гімназії»! Вихідні школах мали учні «Фахове підготовлене» до технічних студій, а тепер було не будуть уже жити і трудніші буде ім стати тесльогами від учительями грекі... Коли Чехи і Німці роблять одні божевілі, Польки допускають ся другого: теорія нові середні школи дорогою перемін р. філії своїх чисто-клясичних гімназій на самостійні реальні гімназії, лише Українці беруть вказаючи недорочного духа клясичної Геліади! Задля цього ми волимо мати на палері філію «л. гімназії»!

Коли я недавно розмовляв з деякими Поляками про справу укр. реальній гімназії, стали ся вони дуже згідно й енергічно переконувати мене, що така школа була була прийнята Українською суспільністю неприхильно, бо... по наугорді дещо вступ на теольгю... Realne ginnazium тільки dla tutejšej zôdzięseckawego społeczeństwa jak polskie, niemieckie, české a nie dla was — казали вони. Я був обурений, що нас мають усе ще за наріз, де крім пива і хліба нема нікого, і ввівся, що вони дуже помилюють ся. Тепер було ся в груди і признаю ся, що я помилив ся...

Кінчу. Читачі мають змогу оцінити «річі від аргументі», які вели «Уч. Громаді» щодо та інші без дискусії думку перетворення філії академічної гімназії у реальну гімназію і тим посівши рішенням унеможливити в найближчі будуччині: а) збогачене українською середньою школи новим типом; б) сотворені срігату реальні школи; в) узлегчені науки нашій молоді ділки взагалі; г) повернені в більшій мірі ніж досі на технічні студії; г) усамостійнені другої львівської гімназії через обтапчені від жілівого звінені; д) поминене шкільного залику з 1867 р. Всім «Уч. Громаді» пішло дуже сильно на руку тим чинникам, яким все те противне.

Шкоду, яка наслідком цього посталася для української справи, годі нині — серед війни — означити близьше: може вона буде лише мало-значним епізодом, а може відчутної доскульйше. Як симптом нашого національно-культурного життя — випадок сей однаке дуже гімовний.

С Томашівський.

ОПОВІСТКИ.

Субота, 30 червня 1917.
Німці: греко-кат.: Мавуза іч. — римо-кат.: Серді Іс.
Завтра: греко-кат.: 4. Н. и. С. — римо-кат.: 5 Н. и. 8.

| Вплив і вступний іспит до приготовлюючої класів I та II рік торговельної школи відбувається що день до 4. липня в помешкані школи при вул. Міцкевича ч. 11 від 12—12 р. До приготівок пряміється учнівські і учницькі з укінченою народною школою і 13 роком життя, по зданню вступного іспиту. До школи торговельної вимагається з укінченою 14 року життя I III класів середньої або виділової школи. Пільні і спосібні учніки та учниці можуть отримати звільнені від оплати і стипендії. Від 15. липня 1917 р. школа буде відкрита в середині міста при вулиці Домбровського (Хорощині).

| Управа школи ім. М. Шашковича у Львові визвавася тих учнівські і ті учницькі, що хотіть в часі ферій користати з безплатних обідів і з безплатних купелів у Львові, — а також ті діти, що хотіть відійти на кольонії (оселі) вакації, щоби зголосили ся в шкільним будинку в понеділок дія 2. липня 1917 о год. 11 рано.— Танчиковський.

| Віччане п. Олени Командашкою з в. Гаврілом Михайлішином, ц. к. асистентом податковим, відбулося дія 14. червня с. р. о год. 9. вечором в церкві парохіальній в Судовій Вишні.

42 1—2

ВОЕННІ КОМУНІКАТИ

АВСТРО-УГРІСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дія 29. червня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Крім збільшеної боєвої діяльності в Галичині нема нічого до оголошення.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

На відданій схід від Гориції і в області Плекен було огні ворожої артилерії дільній.

Заступ. шефа ген. штабу Ф. Гаєв.

Львів, субота

ДІЛО

ХІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дні 20. червня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група війск баварського наступника престола кн. Рупрехта у Фландрії тільки в окремих місцях буде значна відстань. Зазваже бої велися від між каналом La Bassée і Скарпю. В області, яку ви досягли, давно опустили як воєнний терен що виконує у ворожій лінії, на захід і на південний від Lens наступ англійських сил, що перекинули зважу дороги до Arva, перемінивши власні рани в удар спротивлені в безпеку. Ветером по безперервним огням рушилося кілька дивізій між Ілле і Мерікур і від Fresnoy до Gavrelle до наступу. Під Ілле та між Loos і дорогою Lens-Lievin відкрито огнем і проти наступу неприятеля. На захід від Lens по заважах з нашими військами в області перед стоянкою новий наступ не міг жах розчинитися.

Під Avion перший наступ неприятеля, ведений в особливим заважем, покінчився зничим. Стогнуши помч, неприятель відновив там наступ, але й сам хломано огнем проти наступу. Між Fresnoy і Gavrelle неприятель постійно скріплював новими силами філії свого війска Яду-го до наступу, які з початку лягли, потерпіши величезні втрати в нашім антигерманському огні. По заважах боях «банду» Англії замінили між Oppy і відраком в Gavrelle нашу передню лінію. Наши війська билися від знаменито. Неприятель в обороні і в бою грудь об грудь потерпів кроваві втрати.

Група війск хімецького наступника престола: На Chemin des Dames від Font de Huisnes, на південний від Courtecon і на південний схід від Ailles наші місцеві наступи, а на схід від Cerisy значайні руки вестфальських полків мали пілотовитий успіх. Там добуто приступом французькі становища на ширині понад 1000 м. і заважаючи броненій тунелю та оборонено їх перед заважим проптинаступом. Загалом піднято в сих боях понад 150 людей і здобуто кілька машинних кілів. На західній березі Моза перевели ми старанно підготовлений наступ на західній сточі узгір'я 304. Після короткім огневим підготовленням здобули позиції відомими сильним наступом французькі становища по обох сторонах дороги Mantes-en-Aisne шир. 2000 миль на 500 м. в глибину. Небавом наступили неприятельські наступи перед новим збудованням становищами, але їх відпрали. Нині рано в діс Avion адубув віртемберський полк приступом частин становищ шир. 300 м. і французькі укріплення. Добині ще не обчислено.

Армія генерала-поручника кн Альбрехта Віртемберського: Нічого особливого.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ. На скіні тенені і на фронті македонським положене не змінилося.

Перший кварталістичний ген. Людвіндорф.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Гільда Крамер-Глове зустріла свої жени Марії і Альфреда Парні, Еміля, Марії і Дмитра, евакуованих в Пензік від Броку. Адреса: Початок, пошта Білій Камінь, 449 3-3

О Теодор Мелленевіч, парох Колендія, у заміні спробував зважу свою адресу до греко-католицького пароха. Нагороді к. Скідані.

Марія Пронинши в Богатковець поз. Підгайці, тепер на роботах на фабрику «Johannishof» Lundenburg на Мораві, пошукувала свого мужа Андрія і сина Дениса, що відправився при першій мобілізації до 55 регіону до Львова.

Хто знає про відсутність про моого брата Евгена Савицького, поручника 24 полку в південно-західному фронту, зважаючи мене ліквідою позадом в УСС. Мик. Савицький, Offizierschule Deutsche Feldpost 134.

Оголошення.

- ПОЧЕНС НІ -

зустрічаємо спільноту пудер «Саві», пакет за 1-20 к. На прохідній засіданні тільки за півзгодним надісланням відповідності 1-20 с. на пошту. — Одноголосе заступство S. FEDER, — Львів, Смилуська ч. 7. 279 50-60

С продам жіліттєво-акратом і алюмінієм в ціні 16-0 к. М. Касюровська, вдова по сину, в Шумячі, п. Турка на Страві.

Дама потребує візит до пасохія Глудно. Зголосивши до уряду парохіального в Глудні почта Давід. 458 1-3

Всесвітня Бібліотека

на відкриття неперіодично, поодинокими випусками від редакції Івана Каліновича, видала досі такі книжки:

№ 1. Фрідріха Шіллера: Повіт I, випуск I. (Дрібні поезії, як виступи арф Остала Грайца). Львів, 19 4. Ціна 60 к.

№ 2/1. Фрідріха Шіллера: Повіт II, випуск II. (Балади, поеми, Примітки). Львів, 19 4. Ціна 1 к.

№ 4/6 Альбертіна С. Пушкіна: Драматичні твори, п'єсеки, в передмові та поясненнях д-ра Ізраїля Франка. Львів, 19 7. (Составник Ізраїль Франк). Ціна 3 к.

№ 7/8. Й. В. Гоголя: Герман і Доротея, поема в прерозкладі і в передмовою д-ра Ізраїля Франка. (Друкують ся).

Низькі випуски можна купити в Книгарії Наукового Товариства «Шевченка у Львові», Ринок ч. 10, або у Івана Каліновича в Бериславі. Хто бажає набути випусків «Всесвітньої Бібліотеки» хай підаде свою адресу відповідну, а одержати оплатно ждані випуски і чек на висилку грошей.

41-1-5

Інститут України, розуміється за всіх газетах сподівати, глядачі самістівського наряду. Адреса: Каса Доброти в Ярославі.

На відміні шукам прямісні дія молоді учительки, в горах або містах; комічні здорові зорі і пісні. Згодом відповіді до адміністрації «Діла» д-ра І. К. 450 1-4

Конкурс.

Старшина Кружка У. П. Т. Ім. Ганни Барвінок прийме учнів до інституту Ім. св. Ольги на шк. р. 1917/18. Місячна оплата виносить 80 кр. Кожда інститута має мати:

6 сорочок, 6 пар реформ, 4 станички з простирадлом на ліжко, 3 простирадла на ковиду, 3 пошевки, 4 пари панчіх, 4 ручики, 4 білі кафтани, 2 фартуки, 6 серветок.

Інститут буде містити ся в відновленій і в електричне освітлене заохоченій хаті при вул. Софії ч. 25.

Подання о принятиї належить вносити на руки п. О. Навроцької, вул. св. Марка ч. 20 до дня 15. липня с. р. До подання належить долу чити марку за 15 кр. из відповіль.

У Львові, дні 20. червня 1917.

За Старшину Кружка: 433 2-3
Е Макарушкова, М. Ліщинська, секретарка.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові
(ул. Підваль 7)

Акційний капітал К 1,364,000
Реалізовані К 336,000

Власний капітал К 1,264,000

На основі Наївного уповідання — міністерство внутрішніх справ в поровідні з міністерствами сільського господарства підтвердил рекордом в 25 кр. за 19 7. поширені діяльність Банку.

На тій осіні Земельний Банк Гіпотечний Удільний гіпотечні позики до солдат в дрібних ратах: некслені в личині (експорт некслені) та позичка на підклад пільних панерів:

Купуй і продав «спілки» панери, дзе на них зачети і стала «редит»;

Приймає «спілки» і «орієнтовну» Іх від слідомого будного дні по заложенню до дні виплати; пільгоземельні дозволяти без коштів чесні, які Банк досконалі на базарі;

Мініяг затримані гроші, баниноти і виплачує всіх купонів;

Посередничні в купні і продажі, т. є. на виможені купуй і поизоруємо продаж комісіонно всієї ефектів, запоряд, машин, товарів та всієї посідності;

Основає і заводить хліборобські, промислові і інші підприємства (закон сільського);

Приймає і парахою варти панери і дорогопінності та авідів кімн.

Всім бажкові притру ся перелідуть під пайдори сійшими укохи.

728 31-7

Реченоць до 31. липня 1917.

Реченоць до 31. липня 1917.

Кождий що дбає про себе і свою родину

кохани обезпечити он же жите, а заразом відписати VI. воєнну позичку тільки в

Ц. К. австр. військовім фонді для відів і сиріт

кождий подустує субсидією на VI. воєнну позичку від 18 до 55 року жити. Обезпечено се умовилює кождому без вимінки, а саме: офіцірству, жінкам, синівникам, урядникам, купцям, ремісникам і дінаміту «артилерії VI. воєнної позички при рівночаснім обезпеченні ся на доказати або на випадок смерті на користь власні, або користь своєї родини.

Без відмінських обладнань

Сейчасова важливість обезпечення.

Без стечалів і субічних здатнів

Найнижша квота обезпечення К. 500. Найвища квота обезпечення К. 4000.

Обеспечено відому в житі в ході зголосів субсидієй, які відмінно зроблені, які з дуже низькою. Премія від 1000 корон у квоті юдейсько, та що при тому вимінки коштів. Премії платити ся річно, піврічно, чвертірічно, піврічно чи піврічно. Найбільші може помочи держава земельні землі земельні військ, а рівночасно забезпечити родину. Співінчили аже під часів, гарячанський обов'язок, підписувати VI. позичку відому.

Близьких інформацій удається безплатно ся

як також наші уважні заступники по всіх містах і повітах краю.